НЕ ПОСТОЈИ „СЛУЧАЈ ОРИЋ” НЕГО „СЛУЧАЈ ХАГ”: ЈОШ ЈЕДНО ПОНИЖАВАЊЕ ПРАВА И ШАМАР ПРАВДИ

Окрени и трећи образ

„Хашки трибунал је упорно одбијао доказе оптужбе и изјавио да су хапшење Насера Орића и суђење само ‚уступак српској заједници'. Муслимански командант, за Србе несумњиво злочинац који је српска села претварао у згаришта и гробља, пуштен је на слободу као да је опљачкао самопослугу, што је довело до дубоког узнемирења људи и стварања даљих изговора да се цинично оцрњује један народ и да се подсмехне његовом болу, док се судије смеше са оним ‚sorry' на уснама”

Пише: Микеле Алтамура

Од-лу-ком су-да у Ха-гу пу-штен је на сло-бо-ду му-сли-ман-ски вој-ни ко-ман-дант из Бо-сне, На-сер Орић, по-сле су-ђе-ња за рат-не зло-чи-не ко-је је тра-ја-ло је-два 18 ме-се-ци.

Су-ди-ја Аги-јус га је про-гла-сио кри-вим за-то што ни-је спре-чио уби-ства и мал-тре-ти-ра-ња Ср-ба у за-тво-ри-ма у Сре-бре-ни-ци, али га ни-је сма-трао од-го-вор-ним за оста-ле де-ло-ве оп-ту-жни-це, мно-го те-же. Орић од-мах пу-штен из за-тво-ра, по-што је део ка-зне из-др-жао у при-тво-ру.

Од-ба-че-ни су сви до-ка-зи и ар-гу-мен-ти оп-ту-жни-це за пљач-ку и са-мо-вољ-но пу-сто-ше-ње 50 су-сед-них срп-ских се-ла, јер „мла-ди" ко-ман-дант ни-је био у ста-њу да кон-тро-ли-ше сво-је на-јам-ни-ке, по-што ни-је про-шао кроз пра-ву вој-нич-ку обу-ку ко-ја би му омо-гу-ћи-ла да се су-прот-ста-ви срп-ској вој-сци.

Ха-шки три-бу-нал је упор-но од-би-јао оп-ту-жбе и из-ја-вио да су хап-ше-ње Ори-ћа и су-ђе-ње са-мо усту-пак срп-ској за-јед-ни-ци, за ко-ју је Орић био не-сум-њи-ви зло-чи-нац, ко-ји је срп-ска се-ла пре-тва-рао у зга-ри-шта и гро-бља.

Ду-го су адво-ка-ти ко-ји су за-сту-па-ли гра-ђан-ску пар-ни-цу Ре-пу-бли-ке Срп-ске по-ку-ша-ва-ли да ука-жу су-ди-ја-ма на на-си-ље и ис-тре-бље-ње ко-је је пре-тр-пео срп-ски на-род, али све што су по-сти-гли је пре-су-да ко-ја вре-ђа хи-ља-де жр-тва и под-сме-ва се под-не-тим оп-ту-жба-ма. Му-сли-ман-ски ко-ман-дант је пу-штен на сло-бо-ду као да је опљач-као са-мо-по-слу-гу, а све то је до-ве-ло до уз-не-ми-ре-ња љу-ди и ства-ра-ња да-љих из-го-во-ра да се оцр-ни је-дан на-род и да се под-смех-не ње-го-вом бо-лу, док се су-ди-је сме-ше са оним „so-rry" на усна-ма.

МОНТАЖЕ И КАТАСТРОФЕ

Са-да је Орић „хе-рој от-по-ра", „хра-бри вој-ник ко-ји је бра-нио свој на-род од срп-ског ге-но-ци-да", „ико-на по-бе-де де-мо-кра-ти-је и ци-ви-ли-за-ци-је на под-руч-ју вар-вар-ства и веч-них мр-жњи". Ме-ђу-тим, сва-ко-ме нор-мал-ном да-нас је до-вољ-но са-мо да по-гле-да ко-ли-ко Ср-ба жи-ви у Хр-ват-ској, на Ко-со-ву, у Сло-ве-ни-ји или у му-сли-ман-ској Бо-сни, да би се схва-ти-ло ко је ствар-но из-вео ет-нич-ко чи-шће-ње.

Онај што гу-би и што мо-ра да тр-пи увек је срп-ски на-род, ко-ји ће још за-ду-го да пла-ћа

„по-колъ у Ср-ебре-ни-ци” (упр-кос то-ме што та-квог по-ко-ља за-пра-во ни-ка-да ни-је ни би-ло), на осно-ву че-га је Кар-ла дел Пон-те ство-ри-ла „ca-sus bel-li”.

Исто та-ко је На-та-ша Кан-дић по-ка-за-ла је-дан ла-жи-ра-ни и мон-ти-ра-ни ви-део за-пис, баш као да је филм, са глум-ци-ма и лут-ка-ма уме-сто вој-ни-ка и ле-ше-ва. Уз ма-ло про-му-ћур-но-сти и уду-бљи-ва-ња, ни-је те-шко за-кључ-чи-ти да је све то ла-жно, на-ру-че-но и мон-ти-ра-но, као што је би-ла ла-жна и фо-то-гра-фи-ја НА-ТО пак-та ко-ја је тре-ба-ло да све-до-чи о по-сто-ја-њу ма-сов-них гроб-ни-ца. Са-те-лит-ски сни-мак до-ку-мен-ту-је да је за дан ис-ко-па-на за-јед-нич-ка гроб-ни-ца, раз-ме-ра ко-је су пре-ко-мер-не у рат-ним усло-ви-ма, ако се њи-хо-ва ве-ли-чи-на упо-ре-ди са ве-ли-чи-ном ауто-мо-би-ла, ко-ји се на-ла-зи за-о-кру-жен у дну сли-ке. Осим то-га, ако се осмог у ме-се-цу ви-ди ку-ћа без кро-ва, а дан ка-сни-је та иста ку-ћа има кров, он-да би мо-жда тре-ба-ло за-кључ-чи-ти да га је вред-ни се-љак из-гра-дио то-ком но-ћи? Те не-ко-хе-рен-ци-је нас озбиљ-но при-мо-ра-ва-ју да не ве-ру-је-мо у аутен-тич-ност „кључ-них до-ка-за” та-кве ва-лид-но-сти. А то су сли-ке ко-је су иза-зва-ле рат, иза-зва-ле ме-ђу-ет-нич-ку мр-жњу и уни-шти-ле све. Мо-же ли би-ти слу-чај-но то што је НА-ТО у Ср-би-ји бом-бар-до-вао са-мо дру-штве-на пред-у-зе-ћа, а ни-ка-да при-ват-на? Не зна-чи ли то да су ави-о-бом-бар-до-ва-ња би-ла усме-ре-на са-мо на то да ис-кључ-че из игре др-жав-ну при-вре-ду?

Ге-не-рал Мла-дић је ушао у Сре-бре-ни-цу, али је Али-ја Изет-бе-го-вић ор-га-ни-зо-вао пра-ву прав-ца-ту клоп-ку: вој-ска од 5.000 Ори-ће-вих вој-ни-ка је за-ме-ње-на са 3.000 му-џа-хе-ди-на, на-јам-ни-ка и зло-чи-на-ца ко-ји су де-ло-ва-ли звер-ски и без-об-зир-но. По-што је срп-ска вој-ска то ви-де-ла и гле-да-ла ка-ко се де-ша-ва пра-ва прав-ца-та кла-ни-ца не-ви-них, она ни-је окле-ва-ла да од-го-во-ри на ва-тру, а ни-је ус-пео ни њен зах-тев да се пла-ће-ни-ци по-ву-ку. Бо-сан-ски му-сли-ма-ни су има-ли ве-ли-ку пред-ност, јер је Сре-бре-ни-ца окру-же-на бре-жуљ-ци-ма, а они су има-ли те-шко на-о-ру-жа-ње, ко-је су ко-ри-сти-ли у тој при-ли-ци, јер ни-су би-ли ре-гу-лар-на вој-ска. Је-дан до-ку-мент Ује-ди-ње-них на-ци-ја све-до-чи да су већ од 1993. го-ди-не по-сто-ја-ле за-јед-нич-ке гроб-ни-це у Сре-бре-ни-ци, уз спи-сак свих мр-твих, ме-ђу ко-ји-ма су јед-на-ко би-ли и Ср-би и му-сли-ма-ни. У тре-нут-ку су-ко-ба би-ло је мно-го мр-твих, из-ме-ђу 600 и 800, али сви су би-ли на-јам-ни-ци.

Исто та-ко, по-сто-је из-ве-шта-ји УН ко-ји све-до-че о на-си-љу спро-во-ђе-ном то-ком ду-гог ни-за го-ди-на над срп-ским се-ли-ма, о па-ље-њу ку-ћа, звер-ском уби-ја-њу же-на, де-це, сто-ке, све-га жи-вог. Из свих арап-ских зе-ма-ља су до-ла-зи-ли му-џа-хе-ди-ни да се бо-ре за му-сли-ман-ску бра-ћу, а по-зи-ва-ли су их и упра-во пра-ти-ли аген-ти под „пла-вим шле-мо-ви-ма” ко-ји су ру-ко-во-ди-ли го-ми-ла-ма пла-ће-ни-ка и ре-жи-ра-ли ге-рил-ски рат.

ОПЕРЕТСКИ ТРИБУНАЛ УЖАСА

Међународни кривични суд за ратне злочине је правна сарамота коју је установио Савет безбедности УН (резолуције 808 од 22. фебруара и 827 од 25. маја 1993. године), под великим притиском САД, без икакве правне основе. Савет безбедности нема овлашћења да прогласава законе и формира судове. Међународни суд може да се оформи само на основу међународног споразума који, на обавезујући начин, ратификују заинтересоване државе. САД су, пак, наметнуле суд као ванредну меру Савета безбедности да би се „поново установили међународни мир и безбедност" на основу поглавља VII Повеље Уједињених нација. Специјални статус трибунала и одсуство валидне правне основе омогућавају трибуналу да сам утврђује законе, правила и процедуре.

Трибунал ствара законе о себи самоме, као и на основу сопствених правила. То је први пут урадио фебруара 1994, па је потом те законе више пута мењао у току самих процеса, уз врло неозбиљну унутрашњу процедуру (одобрења факсом, без расправе и гаранцијске процедуре – чл. 6), мењајући их од случаја до случаја. Закони које суд сам себи одређује могу да буду ретроактивни, односно закони се могу усвојити „post even-tum", сходно потребама оптужбе. Наравно, процедура може бити промењена током одвијања оптужница, али никако и никад на захтев одбране, која нема никаква овлашћења у том погледу. Тужилаштво може да води истрагу по свом нахођењу, без подвргавања било каквој контроли, може да хапси по својој вољи, на основу тајних оптужница тајних доушника, и да шаље привеђене особе директно у Хаг, где ће оптужени сигурно бити осуђени на тешке казне.

Имајући у виду те основе није ни чудо да Хаг нарушава све критеријуме за праведно суђење. Нема одвојености тужилаштва од суда, нема привременене слободе ни ти суђења по скраћеном поступку. Нема јасан став о ваљаности доказа за пресуду, нема независно тело коме се осуђени може жалити. Нарушава принцип по коме оптужени не може да буде два пута осуђиван за

исто де-ло. Осум-њи-че-ни мо-же да бу-де, и без оп-ту-жни-це, др-жан у за-тво-ру 3 ме-се-ца, што је вре-ме ви-ше не-го до-вољ-но да се од ње-га на-сил-но из-ну-де при-зна-ња, ко-ја по-том, сход-но чла-ну 92, ва-же као ва-ља-на, осим ако онај што их је дао ни-је у ста-њу да до-ка-же су-прот-но. Три-бу-нал мо-же да од-би-је адво-ка-та од-бра-не или да од-лу-чи да га не са-слу-ша, јер га сма-тра „агре-сив-ним" (чл. 46). Оп-ту-жба, уз са-гла-сност су-ди-ја, мо-же да спре-чи од-бра-ни при-ступ књи-га-ма, до-ку-мен-ти-ма, фо-то-гра-фи-ја-ма и оста-лим еле-мен-ти-ма ко-ји се узи-ма-ју као до-ка-зи (чл. 66).

Из-во-ри ин-фор-ма-ци-ја мо-гу да оста-ну тај-ни. У прак-си то зна-чи да тај-не слу-жбе ко-је су ме-ше-та-ри-ле у Ју-го-сла-ви-ји мо-гу да ис-пу-не сво-ју оп-ту-жни-цу би-ло чи-ме, па и пот-пу-но из-ми-шље-ним ства-ри-ма, без ика-кве оба-ве-зе да оне бу-ду про-ве-ре-не. Оп-ту-жбе и име-на оп-ту-же-них мо-гу да бу-ду тај-ни, „у ин-те-ре-су прав-де" (чл. 53), оне-мо-гу-ћа-ва-ју-ћи та-ко оп-ту-же-ном да се бра-ни. Члан 32 *Ста-ту-та* Три-бу-на-ла пред-ви-ђа да тро-шко-ви тре-ба да су пла-ни-ра-ни у бу-џе-ту УН, али се та кла-у-зу-ла ре-дов-но кр-ши. Исти-на је да фи-нан-си-ра-ње Ха-шког три-бу-на-ла те-че ди-рект-но из бу-џе-та САД, или по-зна-тих „фон-да-ци-ја" и „фи-нан-сиј-ских ин-сти-ту-ци-ја" ко-је у сво-јим име-ни-ма са-др-же већ и врап-ци-ма по-зна-та озло-гла-ше-на пре-зи-ме-на, као и из бо-га-тих му-сли-ман-ских из-во-ра.
<

(Из-вор-ни-к: I CRI-MI-NI DELL'AIA CON-TRO I SER-BI, *Rinascita*, Рим, 6. јул 2006)